

Šiuolaikinėmis palydovinio padėties nustatymo technologijomis paremtos kelių mokesčių apskaičiavimo sistemos vis plačiau diegiamos Europos Sąjungos šalyse ir jau greitai apims didžiąją žemyno valstybių. Pokytį pereinant nuo naudojimosi keliais laiką matuojančių vinječių prie nuvažiuotą atstumą tiksliai skaičiuojančių įrenginių yra įtvirtinęs ir Europos Parlamentas. Jis numato, kad iki dešimtmečio pabaigos palaipsniui visos ES šalys turės pasukti šiuo keliu ir komercinį transportą pradėti apmokestinti tiksliau.

Taip Senojo žemyno keliuose dar labiau integruojamas Europos Komisijos numatyta Žaliojo kurso strategija, stengiantis apmokestinti realiąją taršą tiksliai ten, kur ji sukurta, ir tiksliai tokia apimtimi, kiek jos sukurta.

Kitamet - ir Lietuvoje

2023-aisiais aktyvuoti būtent palydovinio padėties nustatymo principu veikiančią kelių rinkliavos sistemą komerciniam transportui numąčiusi ir Lietuva. Šiuo metu dėl šios tvarkos įgyvendinimo priimtame įstatyme teigiama, kad rinkliavos dydis priklausys nuo transporto priemonės tipo ir išmetamų teršalų kiekio pagal „Euro“ standartus.

Norint naudotis tokios mokesčių apskaitos paslaugomis, dažniausiai reikia atsisiųsti į telefoną mobiliąją programėlę, o automobilyje įrengti specialų kelių mokesčio aparatą, susietą su konkrečios šalies rinkliavos sistema. Vienas didesnių iš to kylančių nepatogumų atsiranda keliaujantiems per keletą Europos valstybių vežėjams – jų transporto priemonių priekinės panelės netrukus tampa nusėtos gausybe įvairiausių kelių mokesčių aparatų.

Dar daugiau nepatogumų kyla, kai valstybės nusprendžia keisti sistemų tiekėjus ar visą jų veikimo principą – tuomet, dažniausiai per gana trumpą laiką, į pokyčius sureaguoti turi ir transporto parkų valdytojai. Jiems tenka grąžinti anksčiau naudotus aparatus, vietoje jų ieškoti, kur įsigyti naujų, ir visą tai daryti laviruojant tarp kasdienių darbų, kur bet kokia transporto gaišatis yra neleistina.

Mažiausiai rūpesčių kyla vežėjams, naudojančioms bendrus EETS (*European Electronic Toll Service* – angl.) kelių rinkliavų aparatus, viename įrenginyje palaikančius skirtingų šalių apmokestinimo būdus ir leidžiančius supaprastinti administracinę naštą bei apskaitą. Tokie įrenginiai nuskaito reikiamą informaciją didelėje dalyje mokamų kelių ir vežėjai gauna tik vieną sąskaitą.

„Būtent tai yra didžiausias EETS aparatų privalumas“, – sako vienos pirmaujančių mobilumo paslaugų teikėjų logistikos ir krovinių gabenimo sektoriuje – įmonės „DKV Euro Service Baltikum“ – direktorius Artūras Michejenko. Jo teigimu, kuo didesnę transporto parką įmonė

valdo, tuo labiau auga poreikis sumažinti darbuotojų apkrovimą tvarkant įvairiausių formalumus ir nukreipti jų jėgas produktyvesne linkme.

Tuo neseniai galėjo įsitikinti ir ne vienas Lietuvos vežėjas, kai praėjusį rudenį kaimyninė Lenkija perėjo prie naujos kelių rinkliavos apskaitos sistemos. Vežėjai, laiku nespėję registruotis naujojoje sistemoje ir pasikeisti Lenkijoje naudojamų kelių mokesčių aparatų, buvo priversti imtis kitų, paprastai brangesnių sprendimų.

„Tokie pokyčiai visuomet sukelia didesnių ar mažesnių turbulencijų vežėjams. Sumaištis kyla, kai pereinamieji laikotarpiai būna trumpi, o pokyčių iniciatoriai ne viską laiku sustyguoja iš savo pusės. Todėl bet kokie kelių mokesčių sistemos pasikeitimai vežėjams paprastai virsta papildoma administracine našta, o lenkiška istorija ypač aktuali būtent Baltijos šalyse, nes mūsų regiono vilkikų maršrutai Vakarų kryptimi driekiasi per Lenkiją“, – pažymi A. Michejenko.

Atriša rankas

Mobilumo paslaugų įmonių siūlomi EETS aparatai veikia daugumoje Europos valstybių ir apima svarbiausius Lietuvos vežėjams maršrutus. Be to, jais galima fiksuoti rinkliavas per atskirai apmokestintus specifinius taškus – įveikiant tam tikrus tiltus ar tunelius.

Pavyzdžiui, „DKV Box Europe“ aparatas veikia Lenkijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Bulgarijoje, Vengrijoje, Italijoje, Šveicarijoje, Portugalijoje, taip pat apima trijų svarbių vežėjams Warnowo, Herreno bei Liefkenshoeko apmokestintų tunelių apskaitą, o artimiausiais metais plėsis ir į kitas Europos valstybes. Pasikeitus apskaitos sistemoms numatytose šalyse, aparato turėtojai iš karto gali naudotis naujomis paslaugomis nuo pat jų aktyvavimo dienos.

A.Michejenko teigimu, įsirengus atskiroms valstybėms skirtus aparatus, dažniausiai jie yra nuomojami ir pasibaigus jų naudojimui – pavyzdžiui, pardavus sunkvežimį – reikia krūvą jame buvusių įrenginių grąžinti kiekvienam operatoriui kiekvienoje iš Europos valstybių, kuriose būdavo važinėjama. To nepadarius, galima susilaukti baudų.

„Todėl bendras įrenginys dėl savo universalumo gerokai atriša rankas transporto parko valdytojams ir keičiant transportą, nes nereikia nieko grąžinti ar ieškoti, kas kokioje valstybėje ką pasiūlys. EETS aparatus nesudėtinga perkelti iš vienos transporto priemonės į kitą ir greitai parengti darbui. Žinant, kada naujas sunkvežimis atvyksta į parką, tereikia informuoti paslaugos tiekėją ir vilkikas bus parengtas pilnaverčiam darbui nuo pirmos dienos“, – pabrėžia A. Michejenko.

[Krovinių gabenimas](#)

